

Lieta C-475/08

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 23. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Tribunale di Milano (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 1° aprīlis

Prasītājs:

Condominio di Milano

Atbildētāja:

Eurothermo SpA

Pamatlietas priekšmets

Daudzdzīvokļu nama [*condominio*] [tulcotāja piezīme – daudzdzīvokļu nama vārdā rīkojas nama dzīvokļu īpašnieku sapulces ieceltais pārvaldnieks] iebildums pret paziņojumu, kurā prasīts samaksāt noteiktas summas saimnieciskās darbības subjektam, apstrīdot līguma noteikumus par kavējuma procentu apmēru, kurus daudzdzīvokļu nams dzīvokļu īpašnieki uzskata par “negodīgiem”.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Direktīvas 93/13/EK 2. panta b) punktā paredzētā “patērētāja” jēdziena interpretācija, attiecībā uz iespēju iekļaut šajā jēdzienā “daudzdzīvokļu namu” Itālijas tiesību sistēmā izpratnē, ja tas noslēdz līgumu nolūkos, kas ir ārpus tā profesionālās darbības, un ir vājākā pozīcijā, salīdzinot ar pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju.

LESD 267. pants.

Prejudiciālais jautājums

Vai Direktīvā 93/13/EK paredzētais patērētāja jēdziens liedz kā patērētāju kvalificēt subjektu (kā daudzdzīvokļu nams Itālijas tiesību sistēmas izpratnē), kas neiekļaujas “fiziskas personas” vai “juridiskas personas” jēdzienā, ja šis subjekts noslēdz līgumu nolūkos, kas ir ārpus tā profesionālās darbības, un ir vājākā pozīcijā, salīdzinot ar pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas par darījuma noslēgšanu, gan attiecībā uz informētības līmeni?

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas

- Direktīvas 93/13/EEK 2. panta b) punkts, 6. pants, kā arī direktīvas pielikuma 1. panta e) punkts.
- Direktīvas 2011/83/ES 13. apsvērums un 2. panta 1. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

A) Procesuālas tiesību normas

Legislatīvais dekrēts Nr. 28/2010 “2009. gada 18. jūnija Likuma Nr. 69 Par mediāciju samierināšanai civiltiesību un komercietiesību strīdos 60. panta īstenošana” [*Decreto legislativo n. 28/2010, Attuazione dell’articolo 60 della legge 18 giugno 2009, n. 69, in materia di mediazione finalizzata alla conciliazione delle controversie civili e commerciali*]:

11. pants: “1. Ja tiek panākts izlīgums, mediators sagatavo protokolu, kuru pievieno izlīguma tekstam. [..]”.

12. pants: “1. Ja visām pusēm, kuras piedalās mediācijā, palīdz advokāts, izlīgums, kuru ir parakstījušas puses un advokāti, ir izpildes rīkojums [..]. Advokāti apliecina un sertificē izlīguma atbilstību imperatīvām normām un sabiedriskajai kārtībai [..]”.

[Itālijas] Civilprocesa kodeksa [*Codice di procedura civile*] 480. panta 1. punkts: “Brīdinājums ir lūgums ne mazāk kā desmit dienu laikā izpildīt saistību, kas izriet no izpildes rīkojuma [..], ar paziņojumu, ka pretējā gadījumā notiks piespiedu izpilde”.

B) Materiālo tiesību normas

Patērētāja tiesību aizsardzība

Legislatīvais dekrēts Nr. 206/2005 [*Decreto legislativo n. 206/2005*], tā sauktais “Patērētāju tiesību kodekss” (ar ko transponē Direktīvu 93/13/EEK):

- 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā: patērētājs ir definēts kā fiziska persona, kura darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās iespējamās komercdarbības, amata, nodarbošanās vai profesijas.

- 33. panta 2. punkta f) apakšpunkts: noteikumi, kuros neizpildes gadījumā vai maksājuma kavējuma gadījumā ir paredzēts, ka patērētājam ir jāmaksā acīmredzami pārmērīga summa kā kompensācija, soda nauda vai ar citu līdzvērtīgu pamatu, ir uzskatāmi par “negodīgiem”, ja nav pierādīts pretējais.

- [Itālijas] Civilkodeksa [*Codice civile*] 1341. un 1342. pants, par vispārējiem līgumu noteikumiem un līgumu slēgšanas veidiem.

[Itālijas] Civilkodeksā ietvertais “daudzdzīvokļu nama” tiesiskais regulējums

1117.*bis* pants: par daudzdzīvokļu namu [*condominio*] ir uzskatāmas “*vairākas nekustamā īpašuma vienības vai vairākas ēkas [..], kurām ir kopīgas daļas 1117. panta izpratnē*”.

1117. pants: visas ēkas daļas, kuras ir nepieciešamas kopīgai lietošanai – kā, piemēram, zem ēkas esošā zeme, ēkas pamati, atbalsta sijas, jumti, kāpnes, ieejas durvis, koplietošanas telpas, lifti – ir ēkas atsevišķu nekustamā īpašuma vienību [dzīvokļu] īpašnieku (tā saucamo “nama dzīvokļu īpašnieku”) kopīpašuma objekts.

Minēto kopīgo daļu apsaimniekošanu veic nama dzīvokļu īpašnieku sapulce un daudzdzīvokļu nama pārvaldnieks.

1135. pants: nama dzīvokļu īpašnieku sapulcē cita starpā ieceļ pārvaldnieku, apstiprina gada laikā nepieciešamo izdevumu tāmi un izdevumu sadalījumu starp dzīvokļu īpašniekiem; pieņem lēmumus par ārkārtas remonta darbiem un jaunievedumiem, obligāti izveidojot īpašu fondu, kura summa ir vienāda ar pēdējo minēto summām.

1130. pants: pārvaldniekam ir pienākums: pildīt sapulces lēmumus, reizi gadā sasaukt sapulci daudzdzīvokļu nama izdevumu pārskata apstiprināšanai [..] un uzskatīt daudzdzīvokļu nama reglamenta ievērošanu; reglamentēt kopīgo daļu lietošanu [..] tādējādi, lai katra dzīvokļa īpašnieks varētu izmantot šīs daļas pēc iespējas labāk; iekasēt maksas un veikt maksājumus par ēkā kopīgo daļu parasto apsaimniekošanu un par kopīgo pakalpojumu sniegšanu.

1129. pants: pārvaldniekam ir pienākums arī “*summas, kas ar jebkādu pamatojumu ir saņemtas no nama dzīvokļu īpašniekiem vai no trešajām personām, kā arī summas, kas ar jebkādu pamatojumu ir izmaksātas daudzdzīvokļu nama vārdā, pārskaitīt izmantojot īpašu norēķinu kontu, kas ir reģistrēts uz daudzdzīvokļu nama vārda*”.

1131. pants: pārvaldnieks pārstāv daudzdzīvokļu namu un tā interešu aizsardzībai var vērsties tiesā gan pret nama dzīvokļu īpašniekiem, gan pret trešajām

personām, kā arī būt par atbildētāju tiesvedībā par jebkādu prasījumu, kas attiecas uz ēkas kopīgajām daļām.

1133. pants: lēmumi, kurus pārvaldnieks pieņem savas kompetences ietvaros, ir “*saistoši nama dzīvokļu īpašniekiem*”.

2659. pants: daudzdzīvokļu namam ir savs nodokļu identifikācijas numurs, kas ir jānorāda dokumentos, kuri, iespējams ir reģistrēti nekustamā īpašuma reģistros.

[Itālijas] Civilkodeksa īstenošanas noteikumu (kodeksa pielikuma) 71.*bis* pants: daudzdzīvokļu nama pārvaldnieka funkciju izpildei ir izvirzītas atsevišķas personiskas prasības, piemēram, pilsoņa tiesību esamība un kriminālas sodāmības par noteiktiem nodarījumiem neesamība, un atsevišķas profesionālās prasības, kas ir saistītas ar izglītību, apmācības kursa daudzdzīvokļu namu pārvaldniekiem un atbilstošu kvalifikācijas celšanas kursu apmeklējumu. Daudzdzīvokļu nama pārvaldnieka funkcijas var pildīt arī uzņēmējsabiedrība.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *Condominio di Milano* [Milānas daudzdzīvokļu namam] (turpmāk tekstā – “*Condominio*” jeb “daudzdzīvokļu nams”) tika nosūtīts brīdinājums, ar kuru *Eurothermo SpA* (turpmāk tekstā – “*Eurothermo*”) tam pieprasīja samaksāt 21 025,43 EUR kā kavējuma procentus.
- 2 Tāds procentu apmērs ir paredzēts specifikācijās pušu starpā noslēgtajam sākotnējam līgumam, kuru izstrādāja *Eurothermo* un kuram piekrita *Condominio*, un ir tieši minēts vēlākajā mediācijas izlīgumā, kuru 2014. gada 14. novembrī parakstīja puses, kurām palīdzēja to advokāti. Saskaņā ar šo izlīgumu summa, kuru *Condominio* bija parādā *Eurothermo* – kuru veidoja pamatsumma 71 392,31 EUR apmērā, kam pieskaitāmi procenti, kas līdz izlīguma dienai ir aprēķināti 15 648,62 EUR apmērā – bija jāatmaksā, veicot ikmēneša maksājumus 5000 EUR apmērā. Izlīgumā ir noteikts, ka kavējuma procentus aprēķina pēc sākotnējā līguma, kurā ir nolīgta likme 9,25 % apmērā (kas pārsniedz likumiskos procentus), kā arī atlikums galīga saldo maksājuma dienā.
- 3 Pēc tam *Condominio* veica maksājumus, samaksājot visu pamatsummu un daļu no procentiem, kā ir norādīts mediācijas izlīgumā. Tomēr, pēc tam, kas netika veikts maksājums par 2016. gada februāri, *Eurothermo* nosūtīja *Condominio* apstrīdēto brīdinājumu, pieprasot samaksāt 21 025,43 EUR kā kavējuma procentus, kas ir aprēķināti saskaņā ar likmi 9,25 % par laikposmu no 2011. gada 1. janvāra (sākotnējā līguma noslēgšanas dienas) līdz 2016. gada 17. februārim (dienai, kurā netika veikts ikmēneša maksājums).
- 4 *Condominio* apstrīdēja šo brīdinājumu iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 5 Pušu starpā nav strīda par to, ka *Condominio* samaksāja visu pamatsummu, bet strīds ir par to, vai papildus ir jāmaksā kavējuma procenti par laikposmu pēc 2014. gada 14. novembra mediācijas izlīguma.
- 6 *Condominio* uzskata, ka izlīgumā esot paredzēta jauna saistība, kas aizstāja saistību, kura ir sākotnējā līguma priekšmets, tādējādi *Eurothermo* nevarot pieprasīt procentus, kuri pārsniedz tos, kas mediācijas izlīguma noslēgšanas dienā ir galīgi aprēķināti 15 648,62 EUR apmērā un ir norādīti šajā izlīgumā, pēc tam, kad ir atskaitīta procentu daļa, kuru tas jau ir samaksājis ikmēneša maksājumos, kas veikti saskaņā ar minēto izlīgumu.
- 7 *Condominio* arī uzskata, ka tam ir patērētāja *statuss* saistībā ar minēto sabiedrību, un tādēļ lūdz iesniedzējtiesu atzīt, ka izlīgumā minētais sākotnējā līguma noteikums par apstrīdētajiem kavējuma procentiem ir “negodīgs”.
- 8 *Eurothermo* atbild, ka nolēmuma pieņemšanai neesot būtiski pārbaudīt patērētāja *statusu*, kas, iespējams, varētu būt daudzdzīvokļu namam, jo katrā ziņā puses var vienoties par tādu kavējuma procentu likmi, kas pārsniedz likumisko procentu likmi.
- 9 Šī sabiedrība norāda, ka *condiminio* divreiz parakstīja līguma noteikumu par kavējuma procentiem, atbilstoši [Itālijas] Civilkodeksa 1341. un 1342. pantam. Beidzot, šajā noteikumā nolīgta kavējuma procentu likme (9,25 %) nevarot tikt uzskatīta par negodīgu noteikumu, jo piemērojamā likumisko procentu likme ir 8 %.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka apstrīdētais noteikums ir “negodīgs” patērētāju aizsardzības tiesību aktu izpratnē (konkrēti, Leģislatīvā dekrēta Nr. 206/2005 33. panta 2. punkta izpratnē).
- 11 Tomēr nepieciešamais nosacījums tādām secinājumiem ir iespēja kvalificēt daudzdzīvokļu namu kā “patērētāju”.
- 12 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka, tā kā Civilkodeksā nav paredzēta tieša definīcija, valsts tiesībās par daudzdzīvokļu nama juridisko statusu pastāv pretrunīga *Corte Suprema di cassazione* [Augstākās kasācijas tiesas] judikatūra.
- 13 Saskaņā ar tradicionālo nostāju, tā ir apsaimniekošanas struktūra, kurai nav juridiskas personības, kas atšķiras no nama dzīvokļu īpašniekiem.
- 14 Atbilstoši jaunākajai nostājai tas ir patstāvīgs juridisks subjekts, kas ir nošķirts no nama dzīvokļu īpašniekiem, pat ja tam nepiemīt pilnīga kapitāla autonomija.

- 15 Otrkārt, attiecībā tieši uz iespēju uzskatīt daudzdzīvokļu namu par “patērētāju”, iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar pastāvīgu *Corte Suprema di cassazione* judikatūru, līgumam, kuru daudzdzīvokļu nama pārvaldnieks noslēdz ar pārdevēju vai piegādātāju, ir piemērojami patērētāju aizsardzības tiesību akti. Tas ir tāpēc, ka pārvaldnieks darbojas kā aģents, kas pārstāv atsevišķus nama dzīvokļu īpašniekus, kuri savukārt ir uzskatāmi par patērētājiem, jo tās ir fiziskas personas, kuras darbojas nolūkos, kas ir ārpus to komercdarbības vai profesionālās darbības.
- 16 Tomēr iesniedzējtiesai ir radušās šaubas par iespēju kvalificēt daudzdzīvokļu namu kā “patērētāju”, jo patērētāja jēdziens Eiropas Savienības tiesību (kuras ir transponētas ar valsts tiesību aktiem patērētāju aizsardzības jomā) izpratnē gramatiski attiecas uz “fizisku personu”, kura darbojas nolūkos, kas ir ārpus tās iespējamās komercdarbības, amata, nodarbošanās vai profesijas (Direktīvas 93/13/EEK 2. panta b) punkts un Leģislatīvā dekrēta Nr. 206/2005 33. panta 2. punkts).
- 17 Konkrētāk, Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk tekstā – “Tiesa”) interpretējot šo jēdzienu šaurā nozīmē. Šajā nozīmē gadījumā, kad līgums tika noslēgts starp diviem uzņēmējiem, tā ir atzinusi, ka “*direktīvas 2. panta b) punktā definētais “patērētāja” jēdziens ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver vienīgi fiziskas personas*” (spriedums, 2001. gada 22. novembris, [apvienotās lietas] C-541/99 un C-542/99, *Cape s.n.c.*).
- 18 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka Tiesa vairākos gadījumos ir analizējusi minēto jēdzienu nevis pamatojoties uz dalījumu starp fizisku un juridisku personu, bet gan atsaucoties uz līgumslēdzēju statusu konkrētā gadījumā, un, precīzāk, atkarībā no tā, vai konkrētu līgumu tie slēdz profesionālās darbības ietvaros vai ne (spriedumi, 2015. gada 19. novembris, C-74/15, *Tarcău*; 2015. gada 15. janvāris, C-537/13, *Siba*; 2013. gada 30. maijs, C-488/11, *Asbeek Brusse* un *de Man Garabitó*).
- 19 Tiesa izmantoja minēto nostāju ņemot vērā loģiku, kura pamato patērētājam piešķirto aizsardzību, proti, vājāko pozīciju, kurā atrodas patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju, gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas par darījuma noslēgšanu, gan attiecībā uz informētības līmeni. Šī vājākā pozīcija, kas liek vājākajai līgumslēdzējai pusei piekrist pārdevēja vai piegādātāja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas ietekmēt to saturu (spriedums, 2006. gada 26. oktobris, C-168/2005, *Mostaza Claro*), pamato Direktīvas 93/13/EK 6. pantā paredzēto pasākumu, kura mērķis ir atjaunot pušu faktisko vienlīdzību (spriedumi, 2014. gada 17. jūlijs, C-169/14, *Sánchez Morcillo*; 2012. gada 14. jūnijs, C-618/10, *Banco Espanol de Crédito*).
- 20 Pēc šīs pašas loģikas Tiesa atzina, ka patērētāja jēdzienam ir “objektīvs raksturs” un tas nav atkarīgs no konkrētajām zināšanām, kas attiecīgajai personai var būt, vai informācijas, kas tai patiesībā varētu būt; tādējādi valsts tiesai, pārbaudot, vai līgumslēdzējs ir kvalificējams kā patērētājs, ir jāņem vērā visi lietas apstākļi un, it īpaši, “*preces vai pakalpojuma, par ko ir attiecīgais līgums, raksturs, kas varētu*

parādīt, kādam mērķim šī prece vai šis pakalpojums ir iegādāts” (spriedums, 2015. gada 3. septembris, C-110/14, *Costea*, kurā Tiesa atzina, ka nebūtu jāizslēdz iespēja kvalificēt advokātu kā patērētāju, ja šis advokāts ir darbojies nolūkos, kas ir ārpus tā profesionālās darbības).

- 21 Ņemot vērā minēto tiesisko regulējumu un Tiesas judikatūru, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa, pēc tās uzskatiem, – kaut arī pastāv apstiprinoša Itālijas *Corte Suprema di cassazione* judikatūra, – nav iespējams atzīt, ka daudzdzīvokļu nams ir kvalificējams kā “patērētājs”, jo tā nav “fiziska persona”.
- 22 Tomēr iesniedzējtiesai joprojām ir būtiskas šaubas, kuras izriet no apstākļa, ka nošķiršana starp fizisku personu un juridisku personu (kas pamato patērētāja un pārdevēja vai pakalpojumu sniedzēja jēdzienus Savienības tiesību un to transponējošo valsts tiesību izpratnē), ir vienkāršota, jo tajā nav ņemts vērā tas, ka pastāv savdabīgi subjekti (kuri pastāv tikai dažu valstu tiesību sistēmās), kuri neietilpst šajā nošķīrumā un kuri tomēr var būt vājākā pozīcijā, salīdzinot ar pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni. Un tādās situācijās arī tiem varētu būt vajadzīga tiesiska aizsardzība, kas var atjaunot pušu faktisko līdzsvaru un vienlīdzību.
- 23 Tādēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka ir lietderīgi uzdot Tiesai jautājumu par to, vai ir iespējams pārkāpt iepriekš izklāstīto loģiku un piešķirt patērētāja statusu un no tā izrietošo aizsardzību arī tādām subjektam kā daudzdzīvokļu nams, kas, lai gan to nevar uzskatīt par fizisku personu vai juridisku personu, ir vājākā pozīcijā, salīdzinot ar pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju.
- 24 Šis jautājums ir būtisks lietas izspriešanai, jo gadījumā, ja Tiesas atbilde būs apstiprinoša, iesniedzējtiesai būs jāapmierina *Condominio di Milano* iebildums pret *Eurothermo* paziņojumu par maksājumu.